

Liberalizarea comerțului între Moldova și UE: cât de mult va suferi sectorul agro-industrial?

Chișinău, 22 februarie, 2011

Valeriu Prohnitchi

Despre modelele de Echilibru General Calculabil (EGC)

- Modelele EGC: sisteme de ecuații care descriu comportamentul economiei naționale.
- Utilizate pentru analiza cum politicile și alte șocuri se propagă în economie și care sunt schimbările structurale asociate.
- Domenii de politici pretabile analizei cu modele EGC: ajustări structurale, politici comerciale, fiscale, bugetare, agricole, redistribuire, de mediu și energetice.

Matricele de Contabilitate Sociala

- Modelele EGC sunt implementate pe baza Matricelor de Contabilitate Socială: masive largi de date care descriu fluxurile reale și monetare între diferite sectoare și agenți (conturi).
- Fiecare cont din MCS este reprezentat de un rând și o coloană; pentru fiecare cont totalurile pe rând sunt egale cu cele pe coloane;
- Sursele de informare pentru compilarea MCS: conturile naționale, tabelele input-output, SBGC, Ancheta Forței de Muncă, statistici fiscale și comerciale.

Despre modelul EGC al Moldovei

- Model comparativ-static, cu o singură țară, extensiune a modelului standard al IFPRI.
- Include atât caracteristici structuraliste cât și neoclasice, doar economia reală, fără a include stocul de mijloace fixe existente și fără tratarea explicită a sectorului bancar.
- Bazat pe o MCS foarte detaliată, cu 107 conturi:
 - 37 sectoare de activitate
 - 36 mărfuri
 - 3 tipuri de costuri tranzacționale
 - 6 factori de producție
 - 8 tipuri de gospodării casnice
 - Conturi pentru întreprinderi și guvern
 - 8 taxe diferite
 - 4 regiuni comerciale

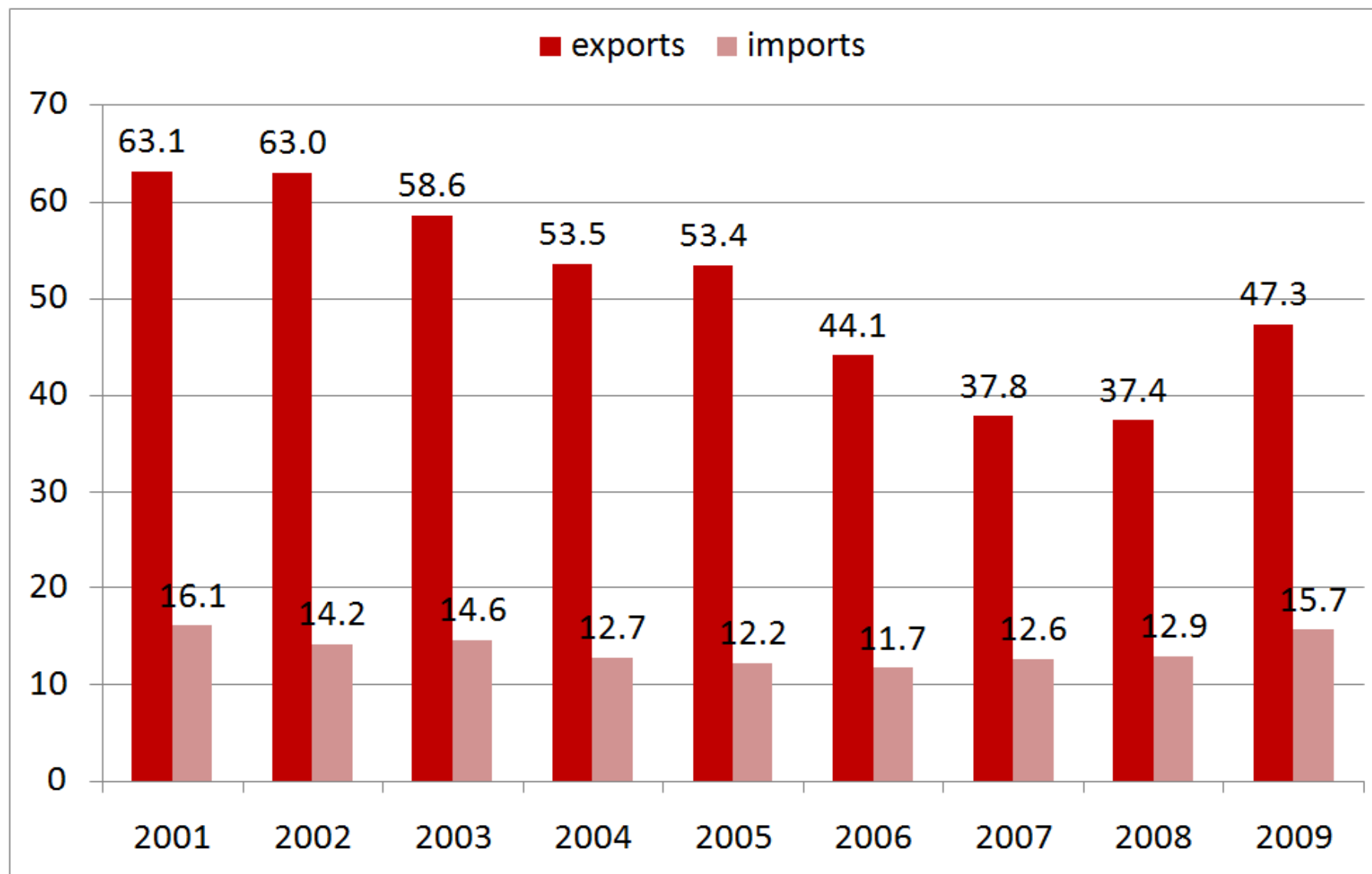
Despre SAI al Moldovei

- Condiții naturale foarte bune pentru un SAI competitiv (75% cota terenurilor agricole, 75% din care foarte fertile);
- SAI compus din:
 - Agricultura +
 - 13 ramuri prelucrătoare:
 - Industria vinicolă – 17% din total vânzări;
 - Produse de carne și lactate – 13% fiecare;
 - Produse de tutun – 6%;
- Cota SAI in PIB: de la 29.7% in 2002 la 12.8% in 2009 (estimativ 17% in 2010).

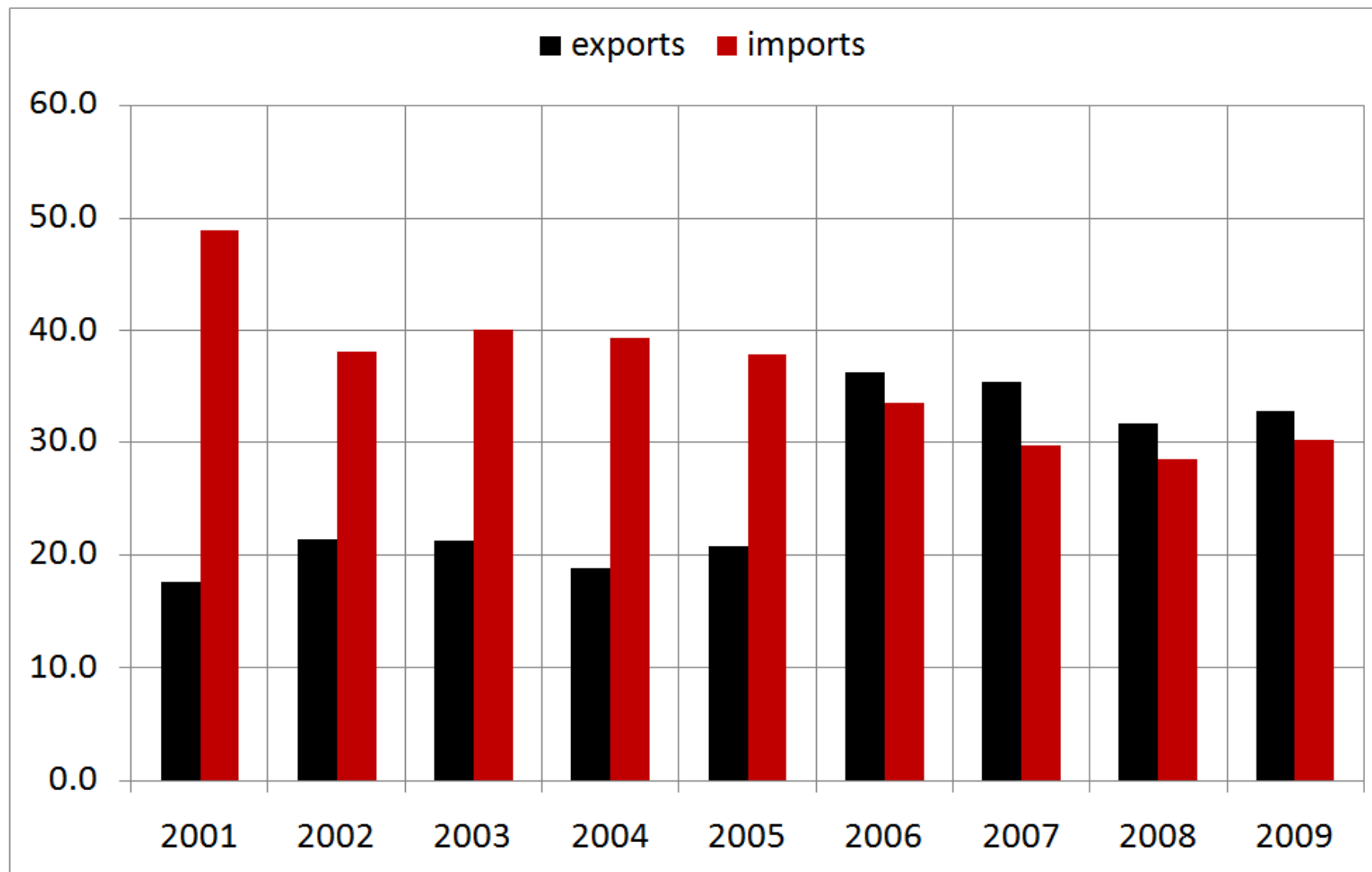
Producție și productivitate a muncii, 2009

	Indice producției, 2001=100%	Indicele prod. muncii, 2001=100%
Agricultura	99	n.a.
Prelucrarea cărnii	150	130
Prel. fructe și legume	89	181
Lactate	136	141
Făină și ind. morărit	81	833
Nutrețuri pentru animale	152	186
Pâine și patiserie	171	132
Producția zahărului	35	111
Cacao, prod. de cofetărie	191	179
Paste făinoase etc.	115	76
Prod. alcoolice distilate	44	95
Producția de vin	64	390
Apă minerală și băuturi răcoritoare	251	119
Produse de tutun	44	130

Cota produselor SAI in total comerțul extern, %

Cota UE-27 in comerțul extern cu produse SAI, % din total

Trei scenarii pentru simularea EGC

- ***EU_open***: UE deschide piața pentru toate produsele moldovenești, prețurile de export pentru produsele SAI cresc în medie cu 20%.
- ***RM_open***: Moldova introduce taxe vamale zero la toate importurile din EU.
- ***All open***: combinarea primelor două scenarii care se produc în același timp;

Relevanța primului scenariu

- Prețurile angro pentru produsele agricole de bază în UE sunt mai mari decât în Moldova
- Prețurile în țările din Europa Centrală și de Est în comparație cu Moldova (media anilor 2005-2009):
 - Lapte – 121.6%
 - Grâu - 158.6 %
 - Porumb - 165.8 %
 - Cartofi - 137.6 %
 - Carne de vită - 191.8 %
 - Carne de porc - 90.8
 - Carne de oaie - 189.5 %
 - Carne de pasăre - 78.7 %
 - Ouă - 140.2

Rezultatele simulării: indicatorii macroeconomici, mod. % față de soluția de bază a modelului

	Sol. bază	EU_open	RM_open	ALL_open
Absorbția totală	953.8	1.1	1.0	2.1
Consum privat	570.5	1.9	1.6	3.5
Exporturi	240.4	0.8	4.2	4.7
Importuri	-564.9	1.3	1.8	3.0
PIB	629.2	0.8	1.5	2.2
Curs de schimb real		-0.3	-0.1	-0.2
Deficit comercial / PIB	75.6	-1.1	-1.4	-2.4
Economii guvern. / PIB	8.6	0.1	-0.9	-0.8
Taxe de import /PIB	1.8	0.0	-1.2	-1.2

Producția SAI, mod % față de sol de bază

	Sol. bază	EU_open	RM_open	ALL_open
Agricultura corporativă	63.7	8.9	4.3	13.2
Agricultura de scară mică	103.2	0.0	0.0	0.0
Piscicultura	0.4	1.7	-7.4	-5.7
Carne și produse de carne	17.2	2.6	1.7	4.2
Pește și produse de pește	1.0	1.3	2.9	4.2
Proc. fructe și legume	14.1	8.0	1.8	10.1
Prod. uleiuri și grăsimi	15.4	14.5	1.8	16.8
Produse lactate	14.0	1.6	1.4	3.0
Produse de cereale	2.8	5.0	1.4	6.6
Nutreț pentru animale	1.0	3.8	1.7	5.5
Alte produse alimentare	33.3	3.9	0.7	4.6
Băuturi	44.0	4.4	1.1	5.6
Produse de tutun	3.9	5.6	1.4	7.2

Exportul de produse SAI, mod. % față de sol. bază pentru scenariul *EU_open*

	EU27	Alte regiuni
Produse agricole	34.9	-6.3
Carne și produse de carne	35.2	-6.1
Pește și produse de pește	-	0.5
Procesare fructe și legume	43.8	-0.1
Producție uleiuri și grăsimi	48.2	2.9
Produse lactate	-	0.9
Produse de cereale	23.7	-14.1
Nutreț pentru animale	19.2	-
Alte produse alimentare	42.9	-0.7
Băuturi	45.2	0.8
Produse de tutun	51.5	5.2

Importul de produse SAI, mod. % față de sol.bază pentru scenariul RM_open

	EU27	Alte regiuni
Produse agricole	8.6	-0.4
Carne și produse de carne	2.2	1.2
Pește și produse de pește	1.2	1.2
Procesare fructe și legume	1.1	1.1
Producție uleiuri și grăsimi	1.1	1.1
Produse lactate	7.6	0.0
Produse de cereale	2.0	0.9
Nutreț pentru animale	2.6	1.9
Alte produse alimentare	38.5	-7.7
Băuturi	19.5	-6.9
Produse de tutun	89.3	-0.5

Cheltuielile de consum ale gospodăriilor casnice, mod. % față de sol.bază

	Sol.bază	EU_open	RM_open	ALL_open
Pensionari	85.6	2.4	2.0	4.4
Angajați publici în mediu urban	90.8	2.3	2.2	4.3
Angajați publici în mediu rural	54.2	2.1	1.8	3.8
Angajați în propria gospodărie agricolă	81.7	1.7	1.4	3.1
Fermieri	36.7	1.6	1.3	2.9
Alții din orașe mari	118.7	2.1	2.1	4.1
Alții din orașe mici	65.0	1.5	1.5	2.9
Alții din mediu rural	37.7	1.7	1.3	3.0

Implicații de politici

- Dacă UE deschide piața, RM va fi în stare să valorifice mai bine potențialul și avantajele sale;
- Creșteri în producție, venituri și exporturi,acompaniate de schimbări structurale pozitive;
- Argumentul că SAI al RM ar fi foarte ‘sensibil’ nu este fondat;
- Guvernul ar trebui să se gândească nu atât la protecția producătorilor naționali, cât la promovarea exporturilor pe piața UE.
- Impact politic și social major: deschiderea comerțului va rezulta în ocupații și venituri mai durabile pentru mediul rural.